

Юлія РИЧАГІВСЬКА,

orcid.org/0000-0003-2663-8670

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української мови*

*Рівненського державного гуманітарного університету
(Рівне, Україна) yulia.august@ukr.net*

Тамара ШКАРБАН,

orcid.org/0000-0001-8554-1188

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української мови*

*Рівненського державного гуманітарного університету
(Рівне, Україна) tshkarban@gmail.com*

ПОРЯДОК ЧАСТИН І КОМПОНЕНТІВ У СКЛАДНОПІДРЯДНИХ БАГАТОКОМПОНЕНТНИХ РЕЧЕННЯХ ПОЕТИЧНОГО МОВЛЕННЯ

Порядок компонентів у складному реченні вчені вважають багатофункційним і розглядають як показник гнучкості синтаксичної структури, виразник актуального членування, конструктивну ознаку багатокомпонентних одиниць, що засвідчує їхню поліваріантність тощо. У контексті функційної граматики актуалізувалося питання про структурно-семантичну специфіку складного речення в різних стилях, жанрах і видах словесної творчості. Особливої уваги з боку граматистів заслуговує художнє мовлення, зокрема поетичний текст, де мовні моделі конструкцій можуть зазнавати несподіваних структурних перетворень і набувати додаткових функційних нашарувань.

У статті проаналізовано можливості складнопідрядних багатокомпонентних речень віршового мовлення щодо розміщення частин і компонентів. Поряд із типовими моделями виявлено функціонування специфічних варіантів, поява яких зумовлена дією конкретних мовленнєвих ситуацій. Передусім ідеться про нетипові в структурному плані центральні моделі (конструкції з однорідною супідрядністю, конструкції з неоднорідною супідрядністю) та окремі моделі контамінованих речень. Зауважено, що, крім граматичних чинників (як-от: функційні типи підрядних, особливості вживання сполучних засобів, внутрішня структура предикативних компонентів тощо), на порядок розміщення, закріпленість/незакріпленість частин суттєво впливають структурно-стильові параметри поезії. Тобто обмеження щодо гнучкості синтаксичної структури насамперед пов'язані з дією законів віршової системи – вимогами строфи, ритмічним малюнком, необхідністю дотримуватися певного виду римування.

Подальші дослідження з цієї проблеми може бути присвячено аналізу закономірностей розміщення частин і компонентів складного речення в поетичному мовленні в аспекті актуального членування та з урахуванням комунікативних завдань автора.

***Ключові слова:** поетичне мовлення, складнопідрядне багатокомпонентне речення, порядок частин і компонентів, модель речення.*

Yuliia RYCHAHIVSKA,

orcid.org/0000-0003-2663-8670

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Ukrainian Language
Rivne State University of the Humanities
(Rivne, Ukraine) yulia.august@ukr.net*

Tamara SHKARBAN,

orcid.org/0000-0001-8554-1188

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Ukrainian Language
Rivne State University of the Humanities
(Rivne, Ukraine) tshkarban@gmail.com*

ORDER OF PARTS AND COMPONENTS IN THE COMPLEX MULTICOMPONENT SENTENCES OF POETIC SPEECH

The order of components in the composite sentence is considered multifunctional and is seen as an indicator of its syntactic structure flexibility, as a means to express relevant partition, as a constructive characteristics of multicomponent units, which manifests their variability etc. In the light of functional grammar, the question of structural and semantic specifics of composite sentence in various styles, genres, and kinds of literature has become relevant. Belles-lettres style and poetic speech in particular have drawn a clause attention of grammar scientists as speech model of such constructions may undergo unexpected structural transformations and acquire additional functional layers.

The article has analyzed the possibilities to place parts and components in complex multicomponent sentences in poetic speech. Besides typical models, specific variants have been found the appearance of which is caused by influence of particular speech situations. First of all, we mean central types which are atypical in terms of structure (namely structures with homogeneous subordinate clauses, structures with non-homogeneous subordinate clauses) and certain models of contaminated sentences. It is found that apart from grammar factors (such as functional types of subordinate clauses, peculiarities of conjunction means, inner structure of predicate components etc.), structural and stylistic parameters of poetry significantly influence the order in which sentence parts are placed and the fact whether they are fixed or unfixed. Thus, the limitations of syntactic structure flexibility are primarily defined by the laws of poetic system namely verse, rhythmic and rhyming patterns.

Further investigation of this problem may include the analysis of regularities in the placement of composite sentence parts and components in poetry in the light of relevant partition and taking into account communicative goals defined by the author.

Key words: poetic speech, complex multicomponent sentence, order of parts and components, sentence model.

Постановка проблеми. Ще в 2-й половині ХХ століття дослідники звернули увагу на багатофункційність порядку частин і компонентів складного речення. Розміщення компонентів вважають показником динамічності, гнучкості синтаксичної структури (Белошапкова, 1967: 26, 95–97), виразником актуального членування речення (Вихованець, 1993: 287), конструктивною ознакою багатокомпонентних одиниць, що засвідчує поліваріантність останніх (Шульжук, 1986: 18–19, 23).

Вивчаючи граматичну природу складного речення, спільне та відмінне в розміщенні його компонентів і членів простого речення, синтаксисти зауважили, що порядок частин, подібно до словопорядку, потрібно досліджувати і як елемент статичної структури складного речення, і як елемент його оформлення як динамічної структури (Белошапкова, 1967: 26).

Аналіз досліджень. Вивчення варіантів моделей, пов'язаних із порядком частин і компонентів, започаткував ще понад століття тому О. М. Пешковський (складні речення він називав складними цілими). Розмежовуючи сурядні та підрядні сполучники, мовознавець звернув увагу на прикріпленість сполучника до підпорядкованої частини та незалежність останнього в сурядних конструкціях. Цим він намагався пояснити відмінності в розміщенні частин складнопідрядного та складносурядного речень: підрядна частина (з прикріпленням до неї сполучником) становить «одну цілісну смислову масу» й може перебувати перед головним компонентом, після нього або в інтерпозиції. Незалежність сурядного сполучника від

частин складного речення, на його думку, обмежує здатність останніх до переміщення (Пешковський, 1956: 462–465).

Згодом учені довели, що позиція сполучника в складному реченні не має значення для розмежування сурядності та підрядності. За можливостями розміщення сполучники розподілили на дві групи, а саме: 1) позицію яких фіксовано; 2) позиція яких може змінюватися, утворюючи різні варіанти того самого складного речення. Відповідно за можливостями розміщення частин і компонентів виділили два типи складних речень: 1) структури гнучкі, що допускають варіанти порядку (препозиція, інтерпозиція, постпозиція); 2) структури негнучкі, у яких не можна змінити порядок частин і компонентів (Белошапкова, 1967: 95–97). Цей поділ сучасні мовознавці також не вважають критерієм для розмежування складнопідрядних і складносурядних речень.

Значну увагу питанню про порядок частин і компонентів присвятив К. Ф. Шульжук, об'єктом вивчення якого були багатокомпонентні конструкції. Крім того, учений наголосив на необхідності досліджувати функційні параметри складного речення в художньому стилі, де «мовленнєві особливості складних багатокомпонентних речень можуть виявлятися як типові, модельовані, такі, що прилягають до мовних характеристик, з одного боку, та індивідуальні, оказіональні, найбільшою мірою віддалені від мовної структури, з іншого боку» (Шульжук, 2002: 4).

Попри суттєві набутки у вивченні складного речення в україністиці питання про струк-

турно-стильову специфіку цих синтаксичних одиниць актуалізувалося в контексті функційної граматики.

Мета статті – встановити можливості складнопідрядних багатоконцентних речень поетичного мовлення щодо розміщення частин і компонентів.

Для досягнення мети ставимо такі завдання:

1) виявити в поезії основні моделі досліджуваних речень і їхні модифікації;

2) дослідити вплив стильових особливостей поетичного мовлення на гнучкість структури складнопідрядних багатоконцентних речень.

Виклад основного матеріалу. Порядок розміщення частин і компонентів у різних типах складного речення не однаковий: він може бути фіксованим або вільним, що залежить від структурних і семантичних особливостей. Складні багатоконцентні речення (далі – СБР), порівняно з двокомпонентними, мають значно ширші можливості щодо порядку розміщення частин і компонентів. Це найповніше виявляється в центральних моделях складнопідрядних багатоконцентних речень – конструкціях із послідовною підрядністю, конструкціях із однорідною супідрядністю, конструкціях із неоднорідною супідрядністю (відповідно – КПП, КОС, КНС) (Кузьмич, 1995: 37; Шульжук, 1986: 60).

До структур із фіксованим порядком частин дослідники відносять КПП, у яких на відповідному рівні членування виявляються відношення протиставлення-допусту, причинові, часові та деякі інші. Зміна порядку компонентів у цих реченнях зумовлює зміну структурної моделі (Кузьмич, 1995: 43). Порівняйте: *Я казав, що вернусь безумовно, хоч і ворог – на нашій путі* (В. Сосюра) і *Хоч і ворог на нашій путі, я казав, що вернусь безумовно; Я мріять буду, як мріють ранками ліси, коли салютами-громами гуркоче небо навесні* (В. Симоненко) і *Коли салютами-громами гуркоче небо навесні, я буду мріять, як мріють ранками ліси*. Як бачимо, зміна порядку компонентів призводить до того, що нове речення, незважаючи на збережений лексичний склад, має інші смислові зв'язки, тобто КПП трансформується в КНС.

Основна форма реалізації моделі КПП у поетичному мовленні така: головне речення – послідовно розміщені підрядні всіх ступенів підпорядкування: *Україна бачила не раз, як тії закоханиці надвечір забували все, про що співали вранці* (Леся Українка). Значно рідше вживаються структури, у яких підрядне другого ступеня передуює підрядному першого ступеня, що стає причиною

збігу двох підрядних сполучних засобів: *А спомин – це таке щось неповторне, таке щось невимовне і сумне, що коли він крилом своїм огорне, то це уже ніколи не мине* (Л. Костенко). Подіколи підрядне другого ступеня може перебувати в препозиції до підрядного першого ступеня і без збігу засобів зв'язку: *Чи знали ви, до осуду охочі, – якщо він навіть зрікся на словах, які тоді були у нього очі?* (Л. Костенко).

Нечасто в поезії послідовно розміщені підрядні стоять перед головним реченням: *Щоб на світи далекі полетіти, що світять нам у віковичній млі, усе нові і все нові орбіти ми пишемо круг нашої землі* (В. Сосюра).

У незначній частині КПП головний компонент «обрамлює» всю структуру, а підрядні послідовно включені в нього: *Боєць уже відходив зібравсь, востаннє глянувши у небо горде, але загадав, що в нього шнур бікфордів, якого ждуть мінери – і піднявсь...* (Б. Олійник).

В українському віршовому мовленні однорідні супідрядні здебільшого розміщуються після головної частини: *Рости, рости, моя пташко, мій маковий цвіте, розвивайся, поки твоє серце не розбите, поки люди не дознали тихої долини* (Т. Шевченко). Значно рідше підрядні в КОС займають інтерпозицію або перебувають у препозиції до головного речення. Наприклад: *Уже тоді оповесні, коли горища пахнуть першим снігом і гарбузи цвітуть між картоплями, уже тоді прощання полохливе носив я в серці – ношу кам'яну* (М. Вінграновський); *Де Болдині дримали тихі гори, де плавав сіверський рибалка Круть, б'ють молоти, нові часи кують і будять лугу займище просторе* (М. Зеров). Спорадично ми фіксували КОС, у яких порядок розміщення компонентів такий, як у типовій КНС: *Хай оті віхли з розуму з'їхали – все одно я тебе перейму, хай там покришка чи дно!* (Б. Олійник). У наведеному прикладі підрядні «обрамлюють» головну частину, проте на користь КОС тут свідчать характер синтаксичної віднесеності підрядних – до головного речення загалом – та наявність сурядного зв'язку між залежними компонентами (якщо їх розмістити поряд). Такі конструкції – це, звичайно, ознака віршового мовлення, а типову КОС матимемо тільки в разі порушення структури віршової строфи, ритму та рими.

Можливості цього типу СБР сучасної української мови щодо зміни порядку компонентів ми пов'язуємо з кількома чинниками, а саме: з функційними типами однорідних супідрядних, особливостями вживання сполучних засобів, внутрішньою структурою предикативних компонентів і

ступенем їхньої семантичної спаяності (Шкарбан, 2006: 6–9). Наприклад, тільки постпозитивними можуть бути однорідні супідрядні причини, приєднані сполучником **бо**: *У хустину плакала, піснею журилася. Бо сама зосталася, а город – орати* (Г. Чубач).

Традиційно в КНС української мови головне речення перебуває в інтерпозиції або підрядні компоненти розділяють його на частини. Лінгвісти наголошують, що лише зрідка функціонує варіант моделі, де підрядні розміщуються поряд (Шульжук, 1986: 85). Аналіз таких речень у віршових текстах дав змогу виявити певні особливості в порядку розміщення компонентів. Послідовно вживаються КНС, у яких підрядні в одних випадках перебувають у препозиції та постпозиції до головного речення, в інших – розділяють його: 1) *І коли твоя душа, воскресла, знову мчить у осяйну путь, не питай, чий надхненні весла темний берег вміли підштовхнуть* (О. Теліга); *Хоч завжди існує кінцева зупинка, повір, що навряд чи це буде Варшава* (С. Жадан); 2) *Ти на трибуні, де, буває, старіють люди від мислі заштампованої, нецікавої, помолоділа від правди, що в тобі не згасала ніколи* (Д. Павличко); *Навали сипавши непотріб, засипав, сам не знав коли, мечі, шоломи, арфи, котрі твоєю славою були* (Л. Костенко). У поезії ми також відзначили частотність варіанта цієї моделі з підрядними, розміщеними поряд ($\approx 10\%$): *Богдан журився лото, як смерть гострила ніж, кому ж віддати шаблю?* (І. Драч); *Йди, моя любове, заки сил і змоги незрадливим словом, що б там не було, по шляху надії під мечем тривоги трудним серцем світу, серцем і чолом* (М. Вінграновський); *Я до тебе прийшов із захопленням сина. Од степів, де Славути легенди снує, щоби серце твоє одчайдушно левине краплю сили хлюпнуло у серце моє* (Б. Олійник).

Спорадичні випадки омонімії СБР, коли важко надати перевагу одному з кількох різновидів моделі. Наприклад: *О, як боліло їй – аж кров біліла, коли вона себе в тобі родила* (Б. Олійник). Наведене речення можна визначити як КНС або КПП.

Такі факти свідчать про важливу роль порядку частин і компонентів у СБР: на відміну від складного елементарного речення, у поліпредикативних від розміщення частин і компонентів значною мірою залежить структурно-семантичний тип синтаксичної одиниці.

Певна увага в українському мовознавстві приділена дослідженню контамінованих синтаксичних одиниць. У реченнях, на зовнішньому

рівні яких виступає послідовна підрядність, а на внутрішньому – неоднорідна супідрядність, традиційно головна частина розміщена на початку конструкції, а неоднорідні супідрядні розгалужують ланцюг послідовних підрядних. У віршовому мовленні ця тенденція зберігається: *Тож, власне, гра була завершена: бо він, аби не гаять час, одразу вибрав справа першого, що надто впенено тримавсь* (Б. Олійник).

У реченнях із провідною неоднорідною супідрядністю та допоміжною послідовною підрядністю обов'язково одна залежна ланка є ланцюгом послідовних підрядних. У поетичних текстах вона може займати як препозицію щодо головної частини, так і постпозицію: *Як надійшла і засіяла та дружба, що живе в літах, моя душа над снігом стала, неначе яблуна в плодах* (Д. Павличко); *І хоч би ти прийшла, мене не ублагаєш, бо, коли ти Вкраїни не кохаєш, – ти не моя!* (М. Вороний). В останньому прикладі постпозиція блоку послідовних підрядних зумовлена використанням на початку цього блоку сполучника **бо** (підрядні, приєднані цим сполучником, завжди постпозитивні). Трапляються випадки вживання поетами варіантів моделі зі суміжним розміщенням неоднорідних супідрядних.

У віршовому мовленні ми засвідчили такі варіанти розміщення частин конструкцій із подвійною супідрядністю: 1) блок однорідних супідрядних – складнопідрядне речення; 2) складнопідрядне речення – блок однорідних супідрядних; 3) головне речення «обрамлює» однорідні й неоднорідні супідрядні.

Здебільшого йдеться про препозитивне складнопідрядне речення, рідше – про постпозитивне: *І якщо живих згадати, – нехай заніміє плач, бо друзі ідуть полками і я серед них – сурмач!* (А. Малишко); *І хоч в'яжіть, хоч плітку або клітку, хоч бозна-хто розкаже бозна-де, якщо він лицар – жінка кине квітку, на все життя очима поведе* (Л. Костенко).

Зафіксовано часті випадки суміжного розміщення однорідних і неоднорідних супідрядних: *І не питайся, що згоріло, бо кров мою вогонь зберіг, байдужості смертельне трійло не вдерлося до жил моїх* (Д. Павличко). Конструкції, у яких всі ці супідрядні перебувають у середині головного компонента, раритетні: *В кукурудзинні з-за лиману, де тихі дині в жовтих снах, де зайченята плачуть маму і голубим сміється птах, в невільнім вив'яленім літі, де в переліті вже крило, де сохнуть далі перемліті і за селом сидить село, – мене окликнув хтось!..* (М. Вінграновський).

У багатокомпонентних реченнях із послідовною підрядністю на зовнішньому рівні та однорідною супідрядністю на внутрішньому й у структурах із однорідною супідрядністю на зовнішньому рівні та послідовною підрядністю на внутрішньому можливі тільки два варіанти розміщення частин: головний компонент – підрядні; підрядні – головний компонент. У віршовому мовленні, як і в літературній мові загалом, найчастіше головне речення препозитивне (понад 90 % конструкцій): *Проста чесно то юної землі ... Що Брутові і Цезарю дасть сили. Щоб полонили море кораблі і легіони сушу полонили* (О. Ольжич).

Кількісно об'ємні структури з подвійною супідрядністю і послідовною підрядністю та послідовним підпорядкуванням і подвійною супідрядністю також володіють певним потенціалом до переміщення компонентів. У поезії найчастіше це препозиція головного речення щодо підрядних: *Яким би я був йолопом жахливим, коли б почав завидувати юним, рум'янощоким та блискучоюким, коли б запав у жалюгідну задрість до сильних, до здорових, до струнких, до молодих, які не без підстави себе вважають владарями світу, до зміни, що прийшла тобі й мені, неназваний, далекий, добрий друже!* (М. Рильський). Значно рідше помічено інші варіанти розміщення підрядних: *В цей час, коли я іду, і прожектор огненно розсікає груди вечора, і в криваве провалля видно, як вітер скажено ганяє перелякані акації, і метушаться розірвані хмари, – я згадую: як ти була політруком ескадрону і брала Перекоп ...* (В. Сосюра).

Лінгвісти, які досліджують особливості порядку слів у прозовому та віршовому текстах, зауважують, що словорозміщення в поетичному мовленні не підпорядковане таким суворим нормам, як у прозі. Для дотримання певної ритмічної схеми вірша, логічного виділення тих чи тих лексем часто потрібне незвичне розміщення, а дотримання тільки прямого порядку порушило б ритм вірша, його риму та інтонацію (Ковтунова, 1976: 43–44). На рівні синтаксису речення загалом порядок частин зумовлений семантичними відношеннями між компонентами, внутрішньою структурою останніх, лексичним наповненням, особливостями використання сполучних засобів (для конструкцій зі сполучниковим зв'язком), функційними типами підрядних. Проте в поетичному мовленні вимоги строфи, ритмічний малюнок, особливості римування спонукають авторів конструювати не лише типові варіанти моделей СБР.

Висновки. Закони вірша обмежують здатність складного речення до зміни порядку частин і компонентів. Динамічність структури в поезії переведено в розряд теоретично можливих характеристик більшою мірою, ніж у прозі. Складному реченню в поетичному мовленні властива статичність щодо порядку розміщення частин і компонентів, тобто її можна назвати диференційною ознакою складного речення у вірші. Отже, структурна специфіка поезії – це головний обмежувач гнучкості синтаксичних конструкцій, оскільки зміна порядку частин і компонентів передусім зруйнує будову вірша.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Белошапкова В. А. Сложное предложение в современном русском языке. Некоторые вопросы теории. Москва : Просвещение, 1967. 160 с.
2. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис. Київ : Либідь, 1993. 368 с.
3. Ковтунова І. І. Порядок слів в стихе и прозе. *Синтаксис и стилистика*. Москва : Наука, 1976. С. 43–64.
4. Кузьмич О. О. Складні конструкції з послідовною підрядністю в сучасній українській мові : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Рівне, 1995. 166 с.
5. Пешковский А. М. Русский синтаксис в научном освещении. Москва : Учпедгиз, 1956. 511 с.
6. Ричагівська Ю. Є. Структурно-семантичні параметри складного речення в поетичному мовленні : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Луцьк, 2009. 209 с.
7. Шкарбан Т. М. Порядок розміщення частин і компонентів у складних конструкціях з однорідною супідрядністю. *Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії : збірник наук. праць Рівненського державного гуманітарного університету*. 2006. Вип. 14. С. 6–9.
8. Шульжук К. Ф. Складні багатокомпонентні речення в сучасній українській мові. Київ : Вища школа, 1986. 184 с.
9. Шульжук К. Ф. Функціональні параметри складного речення в художньому стилі. *Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії : зб. наук. пр. Рівненського державного гуманітарного університету*. 2002. Вип. 10. С. 4–10.

REFERENCES

1. Beloshapkova V. A. Slozhnoie predlozheniie v sovremennom russkom yazyke. Nekotoryie voprosy teorii [Composite sentence in modern Russian. Some questions of theory]. Moskva : Prosveshcheniie, 1967. 160 s. [in Russian].
2. Vykhovanets I. R. Hramatyka ukrainsoi movy. Syntaksys [Grammar of Ukrainian. Syntax]. Kyiv : Lybid, 1993. 368 s. [in Ukrainian].

3. Kovtunova I. I. Poriadok slov v stikhe i proze [Word order in verse and prose]. *Sintaksis i stilistika. Syntax and stylistics*. Moskva : Nauka, 1976. S. 43–64 [in Russian].
4. Kuzmich O. O. Skladni konstruksii z poslidovnoiu pidriadnistiu v suchasni ukrainskii movi [Complex constructions with consistent subordination in the modern Ukrainian language]. Extended abstract of candidate's thesis : 10.02.01. Rivne, 1995. 166 s. [in Ukrainian].
5. Peshkovskii A. M. Russkii sintaksis v nauchnom osveshchenii [Russian syntax in scientific coverage]. Moskva : Uchpedgiz, 1956. 511 s. [in Russian].
6. Rychahivska Yu. Ye. Strukturno-semantychni parametry skladnoho rechennia v poetychnomu movlenni [Structural-semantic parameters of the composite sentence in poetic speech]. Candidate's thesis : 10.02.01. Lutsk, 2009. 209 s. [in Ukrainian].
7. Shkarban T. M. Poriadok rozmishchennia chastyn i komponentiv u skladnykh konstruksiiakh z odnoridnoiu supidriadnistiu [The order of placement of parts and components in complex structures with homogeneous subordination]. *Aktualni problemy suchasnoi filolohii. Movoznavchi studii : zbirnyk nauk. prats Rivnenskoho derzhavnoho humanitarnoho universytetu. Topical problems of modern philology. Linguistic studies : collection of scientific works of Rivne State Humanitarian University*. 2006. Vyp. 14. S. 6–9 [in Ukrainian].
8. Shulzhuk K. F. Skladni bahatokomponentni rechennia v suchasni ukrainskii movi [Composite multicomponent sentences in the modern Ukrainian language]. Kyiv : Vyshcha shkola, 1986. 184 s. [in Ukrainian].
9. Shulzhuk K. F. Funktsionalni parametry skladnoho rechennia v khudozhnomu styli [Functional parameters of a composite sentence in an artistic style]. *Aktualni problemy suchasnoi filolohii. Movoznavchi studii : zbirnyk nauk. prats Rivnenskoho derzhavnoho humanitarnoho universytetu. Topical problems of modern philology. Linguistic studies : collection of scientific works of Rivne State Humanitarian University*. 2002. Vyp. 10. S. 4–10 [in Ukrainian].